

Het keukentafelsyndroom

lezersoproep keukentafel

Informele omgangsvormen maken de keukentafel groot. Het is anno 2010 dé plek om te schrijven, vergaderen, brainstormen en borrelen. 'De keukentafel staat voor werken zonder baas, praten zonder toezicht. Voor vrijheid dus.' Sociale geschiedenis van een meubelstuk.

tekst Ellen de Bruin beeld Bas Czerwinski

Eerst even een kijkje in de keuken van deze krant: dit artikel is ontstaan naar aanleiding van een mailtje van de eindredactie aan alle redacteurs. Zulke mailtjes verschijnen met vreeswekkende onregelmatigheid in onze inbox. Vaak bevatten ze een heroïsche opsomming van op het nippertje door de eindredactie uit de krant gehouden bouwstijgers, lelijke centjes, kruiddampen, pakketvloeren en huishoudelijk geweld, waarin sommigen van ons 'door de wolf geverfd' zijn. 'De strijd gaat door', was het onderwerp van zo'n mailtje – en dan kan de gemiddelde redacteur slechts bidden dat zijn of haar artikel er niet in genoemd wordt.

Daarnaast stuurt de eindredactie ook regelmatig mailtjes rond met belangrijke instructies, bijvoorbeeld voor correct hoofdlettergebruik rond de feestdagen. En dan zijn er nog de aanbevelingen ('vriendelijk doch dringend', uiteraard) om af te zien van allerlei clichés. Zo'n mailtje kregen we laatst weer. De tekst luidde: „Om onverklaarbare redenen rukt de keukentafel op in onze kolommen. Willen jullie die krachtig onderdrukken zodra je er één voelt opkomen?” Gevolgd door voorbeelden van mensen die zich in één week door ons aan hun keukentafel hadden laten interviewen.

Op verschillende plaatsen op de redactie doken blozende hoofden weg achter computerschermen, zoals dat altijd gebeurt na een eindredactionele vermaning. Maar deze keer schoten méér hoofden met blosjes omhoog. Eén redacteur begon een lang, ontroerend verhaal over zijn eigen keukenta-

fel, die hij speciaal op maat had laten maken; een lang gekoesterde wens. „Ik wil ook zo graag een keukentafel”, verzuchtte een ander jaloers, „maar mijn keuken is niet groot genoeg.” Weer andere redacteurs gaven toe het liefst te schrijven aan hun keukentafel en enkelen droomden plotseling onbereikbaar ver weg bij de gedachte aan wat hun favoriete meubelstuk bleek te zijn.

Er is, kortom, iets aan de hand met de keukentafel. En ja, de keukentafel rukt inderdaad op in de krantenkolommen. In vergelijking met twintig jaar geleden bevat een jaargang *NRC Handelsblad* nu ruim vijf keer zo veel artikelen waarin het woord 'keukentafel' voorkomt: 14 in 1990, 72 in 2009. Onze *nrc.next* volgt, zoals het *nrc.next* betaamt, zijn eigen trends (33 in 2006, 23 in 2009), maar in het Engels taalgebied – *The Guardian*, *The New York Times* – rukt ook de *kitchen table* op.

Maar wat is er dan precies aan de hand? Zijn onze keukens gegroeid, zodat er vaker een tafel in past? Hoe gaat zo'n ontwikkeling?

Daarvoor moeten we om te beginnen bij Marja Brendsen zijn. Zij is momenteel beleidsmedewerker Geesteswetenschappen bij de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), maar deed daarvoor onderzoek naar de geschiedenis van de huishoudtechnologie in de twintigste eeuw. Specifiek onderzocht zij het ontstaan van wat wel 'de efficiënte moderne keuken' wordt genoemd, de keuken thuis, in het kader van een groot multidisciplinair onderzoeksproject. Er is in ze-

Lezersoproep

Voor welke lezers is de keukentafel een belangrijke plek in huis? Zelden kreeg deze krant zo veel reacties als op die oproep van 28 augustus. Meer dan 120 lezers nodigden ons uit om hun keukentafel te komen fotograferen; tientallen stuurden alvast een fotootje mee. Er kwam van alles langs: grote en kleine keukentafels, van hout, van plastic, zelf

ontworpen of al even trots gekocht, stylish als in een chic woonblad of vol over elkaar heen hangende feestvierders van allerlei generaties, met slagroom op hun neus. Wat jammer dat we niet bij iedereen van u langs konden komen om even aan de keukentafel plaats te nemen. Aan het tot vier meter lang uitschuifbare exemplaar van de familie Foaden (dat is wel nodig met zeven

mensen, twee honden en twee katten). Aan een ruim 250 jaar oude tafel van bijvoorbeeld Linette Pielkenrood of Corrie Hendriks – tafels die alle menselijke emoties meegemaakt moeten hebben. Aan het organisch gevormde object dat Aukje Starckenburg ontwierp, waarna haar artistieke Groningse buurman het voor haar maakte. Aan de tafel voor 16 man waar de echtgenoot van Cecile Kruip uit Rolde de aardappels op schilt en

waar ze zelf op had willen bevallen, maar dat mocht niet van de verloskundige. En al helemaal aan de keukentafel van Mieke Schneider uit Amsterdam waar dagelijks de meest heerlijke zelf bereide Italiaanse of Vietnamese gerechten op verschijnen, zo stellen we ons na haar brief dromerig voor. Helaas. Dat lukte allemaal niet. Op deze pagina's een selectie foto's van keukentafels van lezers.

De keuken van ontwerper Rolf (met bril) uit Rotterdam verbindt alle ruimtes in het huis met elkaar. De keukentafel is „de ontmoetingsplek”. Op de foto borrelt hij met vrienden. De tafel was erg gammel, viltstroken doordrenkt met kunsthars houden de tafel nu bij elkaar.